

«Saunders va per lliure». Jordi Puntí sobre «Deu de desembre», a El Periódico

En Bart Simpson. A la taula del darrera, DFW.

Potser els semblarà una exageració, però m'agrada pensar que una part de la narrativa breu nord-americana va començar a canviar exactament el 17 de desembre de 1989. Em refereixo a aquella tradició del conte que retrata la vida quotidiana des d'una mirada irònica, desesperada o fòteta, però sempre amb un rerefons crític. N'hi ha exemples a cabassos, des de Dorothy Parker a Ring Lardner, John Cheever, Donald Barthelme o Raymond Carver, entre d'altres. Tots ells van publicar contes on sortien famílies disfuncionals, però ho van fer abans que s'emetés el primer capítol de la sèrie The Simpsons.

A partir d'aleshores, del desembre de 1989, les possibilitats d'actualitzar la tradició crítica es van tornar més complicades, especialment pel que fa a l'elecció dels temes. De mica en mica Matt Groening i els guionistes de The Simpsons van tocar tots els aspectes de la realitat nord-americana i, a més, la sèrie evolucionava al mateix ritme que la societat. No és difícil imaginar-se els narradors més joves a punt d'escriure i pensant: "Això ja ho han explicat els Simpson...". Potser com una reacció a tot plegat, el 1997 David Foster Wallace deia en una entrevista: "Em sembla que The Simpsons és un art important. Però d'altra banda també és —trobo— implacablement corrosiu per a l'ànima, i tot hi és parodiat, i tot és ridícul. Potser sóc vell, però el que és jo, al cap d'una hora més o menys ja me n'atipo i diguem que me n'he d'allunyar i mirar una flor o alguna cosa".

Els últims anys, els narradors que han renovat el gènere amb més llibertat ho han fet sobretot a través de l'estil. Penso en autors com Sam Lipsyte, Wells Tower i **George Saunders**. De Saunders, precisament, se n'acaba de publicar el darrer recull, *Deu de desembre* (Edicions de 1984). Són contes que parlen de l'Amèrica actual i previsiblement futura, amb adolescents deprimits, famílies de suburbi catòliques, soldats que tornen de la guerra, simpàtics professionals... Personatges que conflueixen en un món realista, però distorsionat com la vida mateixa per la mirada de Saunders. El lector entra a cada història com enmig d'una boira espessa i a mesura que s'orienta i desxifra la situació, les referències i els diàlegs, va entenent el submón que retrata i riu i potser queda trasbalsat. Com en els millors episodis de *The Simpsons*, vaja, però per un altre camí.

Jordi Puntí, *El Periódico*, 16 de novembre del 2013.